

identiteit ontvouwd

LEZING DOOR
COUSSÉE & GORIS ARCHITECTEN (B)

Architectuur blikt van nature ruimte in en dirigeert elke beweging. In hun zoektocht naar fluiditeit van ruimte strijken de architecten **Ralf Coussée** en **Klaas Goris** de vouwen in het stedelijke territorium glad met publieke intimiteit. Hun werk straalt een dergelijke persoonlijkheid uit dat de gebouwde openbare objecten alle onwezenlijk broze verlangens van de gebruiker en de passant in hun poriën lijken te willen opnemen. Het architectenduo herdenkt architectuur nu eens vanuit de kunst, dan weer vanuit de materie, een andere keer vanuit de geometrie of de tijd. Maar doorgaans ontstaat hun oeuvre uit een soort heroïsch gevecht tussen al die thema's, terwijl de materie en de logica van de constructie in de eerste plaats de sporen dragen van scherpe dialogen met concepten. Materie en stedenbouw, wonen en tijd lijken dan op de tekentafel tegen elkaar op te botsen, ze interfereren met elkaar tot een voorlopige evenwichtstoestand. Het begrip 'ruimte' is hierbij zo open geconcipieerd dat het is beladen met betekenissen binnen de dimensie van de subjectieve en persoonlijke ervaring, zoals herinneringen en relaties die steeds verschillend zijn, ongewoon, uniek.

09/10
2008
20u30

INTERCULTUREEL CENTRUM
DE CENTRALE
KRAANKINDERSSTRAAT 2 - 9000 GENT
(TOEGANG TURBINEZAAL LANGS HAM)

ARCHIPELLEDEN: GRATIS
NIET-LEDEN EN PARTNERS VAN DE LEDEN: 7 EURO
STUDENTEN: 5 EURO

RONDLEIDING IN 'DE BOEREKREEK': GRATIS
RESERVERING (LEZING EN/OF RONDLEIDING) **VERPLICHT**
VIA HET ARCHIPEL-SECRETARIAAT
MAANDAG TOT VRIJDAG VAN 13u00 TOT 16u00
T 050 322 420 - F 050 322 421 - INFO@ARCHIPELVZW.BE

WWW.ARCHIPELVZW.BE

 | **ARCHIPEL**

Woord van de voorzitter

WERKJAAR 2007-2008

Een terugblik

Voor de architectuurvereniging Archipel was werkjaar 2007-2008 een jaar van totale vernieuwing van vorm en aanpak. Nieuw logo, nieuwe huisstijl. De op ruime oplage verspreide, grafisch sterke affiches werkten als magneten. Ze werkten telkens nieuwe publieken op zeer uiteenlopende locaties in Brugge, Gent tot Bredeene en Jonkershove en werden na afloop verzameld als collector's items.

Inhoudelijk bracht de reeks voordrachten zeer contrasterende architectuurbenaderingen en thema's. **Rauw** architecten met constructief heldere monolieten, **Greg Lynn** (USA) met digitaal vervoormde vormstrategieën, **Sergison Bates** (E) met hun vernieuwende 'alledaagsheid', **Wim Cuyvers** met een manifest van zijn passies, **Rapp + Rapp** (NL) met de robuuste materialisering van een tijdeloos dorps huis in de Vlaamse klei, **Tomas Nolle** en **Hilde Huyghe** architecten met logische, heldere architectuurwandelingen... Maar ook de imaginaire architectuur op papier van **Schuiten & Peeters**, gebracht in het schitterende decor van Henry van de Velde's bibliotheek, aangevuld met randactiviteiten en een fraaie tentoonstelling die gedurende twee maand veel aandacht trok. **Ludwig Mies Van Der Rohe** kwam aan bod in een dubbellezing door **Dirk De Meyer**. Architectuur in film tenslotte bracht **Vertigo** (Alfred Hitchcock) ingeleid door **Steven Jacobs**, **Lagos** ingesproken door o.a. **Rem Koolhaas** en het dagboek van **Philip Johnson** in de intrigerende woning van **Benny Govaert**.

De architectuurreizen brachten ons in september naar **London, Cambridge en Walsall: Caruso St-John, Sergison Bates, Chipperfield, Adjaye**... (reisleiders waren **Andie Decock** en **Frederik Tomme**). De architectuur in Engeland kent een hoopgevende heropleving na de postmoderne mislukking van vroegere decennia. Eind april reisde Archipel in **Spanje-Portugal**. Een reis aangeboden in XXL- of ML-versie met **Alvaro Siza** en **Eduardo Souto de Moura** als sleutelfiguren (reisleiders hier waren **Wim Supply** en **Géry Vandenaabeele**). Vooral de lange reis werd een totaal overzicht van de stevig verankerde architectuurvernieuwing in die regio. Voor beide reizen werden grafisch zeer verzorgde reisgidsen gedrukt met beklivende foto's van **Archipel's** huisfotograaf **Arnout Fonck**. Als reisorganisator verzorgde Archipel tevens een reis naar **Kopenhagen** voor de 'prijs bouwheer' in opdracht van de Vlaams bouwmeester. Tenslotte werd voor een parlementaire commissie van de Vlaamse Gemeenschap een reis naar **Birmingham** en **Kopenhagen** verzorgd.

Op internet blijft onze website www.archipelvzw.be stevig scoren. Wie op Google Archipel intikt kreeg het als nummer één geserveerd op eventjes vier miljoen adressen. Maandelijks werd de site gemiddeld bijna vierduizend keer bezocht. Tijdens de werkloze zomervakantie zelfs nog tweeduizend keer. En... last but not least in dit overzicht: het paviljoen van **Toyo Ito** werd definitief beschermd. Laten we nu hopen op een duurzame aanpak.

WERKJAAR 2008-2009

Kwaliteit en diversiteit, op zoek naar architectuur

Voor het nieuwe werkjaar blijft Archipel verder op zoek gaan naar kwaliteit, diepgang en diversiteit. Op zoek naar architectuur. Een greep hieruit...

De architectuurlezingen geven een stevig overzicht van Vlaamse architectuurvernieuwing. De reeks start met recent werk van **Coussée** en **Goris** architecten die na het winnen van een wedstrijd in Saoedi Arabië voor een enorme schaalvergroting staan. **Julien De Smedt** heeft als Belgisch architect in Denemarken met **PLOT** baanbrekend en zeer vernieuwend werd verricht.

Daarna volgen: **META architectuur**, **NU architectuuratelier**, **BOB 361** en **Denis Dujardin** (landschapsarchitectuur). Een historisch verhaal brengt **Dirk De Meyer** rond **Piranesi**, en vijftig jaar na opening wordt het Klarissen klooster van **Paul Felix** in Oostende bezocht. Interieurarchitectuur komt aan bod met **Michael Sheridan** (E) en **Ronan & Erwan Bouroullec** (FR). Beide lezingen in samenwerking met Interieur Kortrijk. Ook het werk van **Maarten Van Severen** komt aan bod in een film van **Terenja Van Dijk**. Wat internationale sprekers betreft was er in **Porto** hoopgevend contact met **Eduardo Souto de Moura** en **Alvaro Siza**. We hopen de helaas afgelaste dubbellezing vooralsnog opnieuw te kunnen programmeren.

Archipel blijft uiteraard goed gevulde architectuurreizen aanbieden. Begin oktober starten we met een weekend naar **Keulen** en **Krefeld** met recent werk van **Zumthor** en historisch werk van **Mies Van Der Rohe**. De architectuurreis in het voorjaar van 2009 gaat richting **Oslo** en **Stockholm**. De reis wordt een intens overzicht van moderne architectuurgeschiedenis en actuele nieuwe tendensen.

Kortom: Archipel heeft voor het nieuwe werkjaar een aanbod om U tegen te zeggen. De locaties voor de architectuurlezingen worden opnieuw de ontmoetingsplekken voor een steeds wisselend en breder wordend publiek professionelen en geïnteresseerden. De architectuurreis wordt opnieuw de jaarlijkse zoektocht naar architectuur samen met gepassioneerde vrienden. Na het jarenlange samenreizen inmiddels een hechte groep.

Een 10-koppig bestuur, geruggensteund door een ruime groep werkende leden en vooral een zeer actief, professioneel trio **Wim Supply** (coördinator, zakelijk leider), **Dominique Pieters** (artistiek leider) en **Martine Pollier** (secretariaat) staan in voor een kwalitatief, zeer divers en zeer enthousiast werkjaar. Welkom bij Archipel in een nieuw werkjaar 2008-2009. En als u er niets van wil missen, schrijf u dan vandaag (opnieuw) in als lid.

Namens het Archipelbestuur
Marc Felix, voorzitter

AGENDA 2008/2009

PROGRAMMA ONDER VOORBEHOUD

ZATERDAG EN ZONDAG 4 EN 5 OKTOBER 2008
ARCHITECTUURUITSTAP NAAR KEULEN (D)
MET REISBEGELEIDER WIM SUPPLY

DONDERDAG 9 OKTOBER 2008 OM 20U30
ARCHITECTUURLEZING COUSSÉE & GORIS (B)
INTERCULTUREEL CENTRUM 'DE CENTRALE' TE GENT

DINSDAG 21 OKTOBER 2008 OM 20U30
ARCHITECTUUR- EN DESIGNLEZING MICHAEL SHERIDAN (DK)
XPO TE KORTRIJK, IN SAMENWERKING MET STICHTING INTERIEUR EN DESIGNREGIO KORTRIJK

DONDERDAG 23 OKTOBER 2008 OM 20U30
ARCHITECTUUR- EN DESIGNLEZING RONAN & ERWAN BOURULLEC (F)
XPO TE KORTRIJK, IN SAMENWERKING MET STICHTING INTERIEUR EN DESIGNREGIO KORTRIJK

VRIJDAG 21 NOVEMBER 2008 OM 20U30
HISTORISCHE LEZING OVER GIAMBATTISTA PIRANESI DOOR DIRK DE MEYER

DONDERDAG 11 DECEMBER 2008 OM 20U30
ARCHITECTUURLEZING JDS / JULIEN DE SMEDT ARCHITECTS (B/DK)

VRIJDAG 9 JANUARI 2009
FILM OVER MAARTEN VAN SEVEREN DOOR TEREJNA VAN DIJK
NIEUWE BIBLIOTHEEK TE DENDERMONDE

DONDERDAG 19 MAART 2009
ARCHITECTUURLEZING NU-ARCHITECTUURATELIER
LING COMMUNICATIONS BVBA TE SINT-DENIJS-WESTREM

DONDERDAG 22 JANUARI 2009
ARCHITECTUURLEZING META ARCHITECTUUR
PEDICO TE SCHERPENHEUVEL

DONDERDAG 23 APRIL 2009
ARCHITECTUURLEZING BOB 361

ZATERDAG 20 JUNI 2009
TUINUITSTAP MET DENIS DUJARDIN

VRIJDAG 26 JUNI 2009
FILM SCIENCE FICTION
GEDRAAID IN DE EIGEN WONING VAN AXEL GHYSSAERT

09/10 2008

20u30

identiteit ontvouwd

LEZING DOOR
COUSSÉE & GORIS ARCHITECTEN (B)

INTERCULTUREEL CENTRUM
DE CENTRALE
KRAANKINDERSSTRAAT 2 - 9000 GENT
(TOEGANG TURBINEZAAL LANGS HAM)

Op z'n minst verrassend is het dat het Gentse architectenduo Ralf Coussée (°1959, Roeselare)

en Klaas Goris (°1960, Brussel) buiten de Vlaamse architectenkring nauwelijks naam en faam kent. Dit is zeker toe te schrijven aan het gegeven dat Coussée & Goris de voorbije jaren niet meteen het opvallendste architectenbureau bij wedstrijden is geweest. Schreeuwerige en hapklare stararchitectuur wordt door hen verworpen ten gunste van puurheid en contemplatie, een houding waarbij de essentie van typologie, materiaal en ruimte centraal staat. "Alleen een alerte verbeelding en een onderscheidend oog kunnen de genereuze ruimtelijkheid opmerken, de consistente wijze waarop de dingen in elkaar worden gezet, het geniale 'knutselwerk' en de montage van materialen die telkens weer een nieuwe gedaante krijgen". Bijkomend speelt zeker de bescheidenheid van het kiene koppel een rol. Pas gerealiseerde ontwerpen worden door hen vaak uitdrukkelijk enkele jaren uit de pers geweerd tot ze hun nut en inpassing hebben bewezen. Voor hen is het wachten tot de projecten rijp genoeg zijn om hun identiteit te ontvouwen.

Nu ook algemeen hun oeuvre door de jaren heen voldoende betekenislagen heeft vergaard, was de tijd gekomen om een diepgaand en verfrissend architectuurboek—hier is bewust niet de term 'monografie' gehanteerd—te creëren. Dit volume, uitgegeven door Ludion in 2006, toont telkens twee projecten in relatie tot elkaar en in combinatie met een verrassend beeldend of literair element zoals een inventarisatie van populierenbossen of een verlamdend gedicht. Aan de hand hiervan tonen de ontwerpers aan dat architectuurprojecten eerst moeten worden geladen met intensieve dialogen tussen verschillende rakende disciplines, om ze vervolgens van elke versiering te ontdoen. Het boek illustreert op een geslaagde manier de opvatting van Ralf Coussée en Klaas Goris dat architectuur geen kwestie is van oprichten, maar van reduceren. Coussée & Goris componeren. Ze schuiven met vlakken en volumes, spelen met ritmiek en fragmentatie, herdenken typologieën, reduceren totdat de essentie van materiaal en ruimte overblijft. En dit alles met een pure, technisch hoogstaande detaillering die in dienst staat van de stilte.

Net zoals het boek een kantelmoment in de architectuurpraktijk van Ralf Coussée en Klaas Goris toont, onthullen ook hun laatst gerealiseerde projecten een verbluffende rijpheid. De Katoenspinnerij Lindelei in Gent (2000-2006) en de Transofite in Zwevegem (2005-) zijn beide renovaties die op een erg uiteenlopende manier zijn aangepakt. Waar de eerste—een oefening in stedelijke verdichting— met kleine, maar toch indrukwekkende ingrepen op bijna onzichtbare wijze een vervallen katoenspinnerij omtoert tot een comfortabele woonentiteit, ontsluiten de ruimtes van de Transofite zich met een zeer sterke architectuurtaal die de intrinsieke monumentaliteit en architectonische kracht van het terrein weet bloot te leggen.

Niet onbelangrijk is tevens dat het bureau in 2006 haar krachten bundelde met RCR Arquitectes uit Catalonië—rond het ontwerp voor een crematorium in Holsbeek—zonder hun persoonlijk karakter en ontwerpbenadering op te geven.

De jury die aan Ralf Coussée en Klaas Goris op 4 februari 2008 de CultuurPrij Vlaanderen Architectuur 2007 heeft toegekend¹, was van mening dat het prententieloze project De Boerekkreek te Sint-Jan-in-Eremo (2003-2007) als het voorlopige hoogtepunt in hun carrière kan worden beschouwd. Meer dan in enig ander project van Coussée & Goris spelen hier de natuur en het cultuurlandschap van Vlaanderen een cruciale rol. Het indrukwekkende beschermde landschap met kreken, dijken en polders verdraagt niet zomaar dat erin wordt gebouwd. De architectuur van het U-vormige complex lijkt dan ook een weerspiegeling te zijn van de ritmische aangeplante populierenrijen, terwijl het centrale plein het gebouw in de natuur laat overvloeien. Voor de manège is de ritmiek van de klassieke stallen met gescheiden paardenboxen om landschappelijke redenen aangepast. Uit de golvende beweging van het dak "spreekt zo'n indrukwekkende elegantie en plasticiteit dat de boer die Klaas Goris voor ogen had, ongetwijfeld een Zwitser uit de streek van Chur moet zijn geweest"². Het elimineren van afwerking is een constante in het werk van de architecten Coussée en Goris, zodat hun oeuvre is gekenmerkt door eerlijke gebouwen die ook door hun detaillering respect afdwingen.

Ralf Coussée en Klaas Goris anticiperen als architect zeer sterk op de menselijke vervaardiging van bouwelementen en gebruik van de ruimtes. "Deze architecten zoeken niet obsessieel naar een absolute radicale modernistische vernieuwing, maar naar een absolute oorspronkelijkheid wat hen uitdaagt om zelf ook authentiek en origineel werk te maken"³.

Dominique Pieters

www.cousse-goris.com

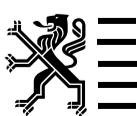
^{Noten 1, 3 en 4:} Uit: Koen Van Synghel, Coussée & Goris architectuur, Ludion, 2006, isbn 78-90-5544-591-2.

^{Noot 2:} De jury bestond uit: Oana Bogdan, Guy Châtel, Jo Crepain, Maarten Delbeke, Stefaan Devoldere, Roeland Dudal, Katrien

Embrechts en Dominique Pieters. Voorzitter van de jury: Paul Vermeulen.

 | **ARCHIPEL**

ARCHIPEL VZW - TEMPELHOF 21 - 8000 BRUGGE

Met steun van de
Vlaamse overheid

NAV.:
de vlaamse architectenorganisatie

 | **ARCHIPEL**

Tempelhof 21 - 8000 Brugge
T: 050 322 420 - F: 050 322 421
info@archipelvzw.be - www.archipelvzw.be

secretariaat
voorzitter Marc Felix
ondervoorzitter Géry Vandenaabeele
zakelijk leider Wim Supply
artistiek leider Dominique Pieters
vormgeving Ronny Duquenne
foto Wim Van Nueten
verantw. uitgever M. Felix, Koningstraat 43A, 8400 Oostende
afgifftekantoor Afgifftekantoor Brugge 1 - 2de afdeling

BELGIE-BELGIQUE
P.A.
8000 BRUGGE 1-2
34674